

Міністерство освіти і науки України
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ
НАКАЗ

м. Київ

«02» лютого 2018 р.

№ 9

**Про підсумки проведення
Всеукраїнського конкурсу
науково-методичних розробок та
віртуальних ресурсів з еколого-
натуралістичного напрямку
позашкільної освіти хіміко-
біологічного профілю у 2017 р.**

З метою підвищення якості позашкільної освіти, поліпшення її науково-методичного забезпечення, розвитку творчого потенціалу педагогів, поширення передового педагогічного досвіду Національним еколого-натуралістичним центром учнівської молоді спільно з Національною академією педагогічних наук України у 2017 році проведено Всеукраїнський конкурс науково-методичних розробок та віртуальних ресурсів з еколого-натуралістичного напрямку позашкільної освіти хіміко-біологічного профілю.

На розгляд журі представлено 255 науково-методичних розробок з 21 області України: Вінницької, Волинської, Дніпропетровської, Донецької, Житомирської, Запорізької, Івано-Франківської, Київської, Львівської, Миколаївської, Одеської, Полтавської, Рівненської, Сумської, Тернопільської, Харківської, Херсонської, Хмельницької, Черкаської, Чернівецької, Чернігівської.

Проведення таких конкурсів є необхідною складовою навчально-методичного і науково-методичного забезпечення освітнього процесу в закладах позашкільної освіти, сприяє впровадженню в освітній процес програм і методичних матеріалів, спрямованих на підвищення ефективності та якості позашкільної біологічної та екологічної освіти учнівської молоді.

У представлених на Конкурс роботах розкриваються сучасні підходи до організації освітнього процесу в закладах позашкільної освіти, кращий педагогічний досвід, спрямований на допомогу керівникам гуртків.

Високою якістю відзначаються конкурсні роботи педагогічних працівників закладів позашкільної освіти Вінницької, Волинської, Дніпропетровської, Донецької, Житомирської, Запорізької, Івано-Франківської, Київської, Львівської, Миколаївської, Одеської, Полтавської, Рівненської, Сумської, Тернопільської, Харківської, Хмельницької, Чернівецької, Чернігівської.

Разом з тим журі відмічає, що частина робіт не відповідає умовам Конкурсу.

Зокрема, не обґрунтовується актуальність обраної теми відповідно до

провідних тенденцій розвитку позашкільної освіти, відсутні загальні рекомендації щодо практичного використання розробки іншими педагогами, деякі розробки подані у формі звітів. У частині розробок не зазначені джерела, з яких запозичений матеріал, бібліографічний опис використаної літератури не оформлений згідно з вимогами; у деяких науково-методичних розробках виявлені майже стовідсоткові текстові запозичення з інших навчально-методичних матеріалів.

На підставі рішення журі Всеукраїнського конкурсу науково-методичних розробок та віртуальних ресурсів з еколого-натуралістичного напрямку позашкільної освіти хіміко-біологічного профілю

НАКАЗУЮ:

1. Нагородити дипломами I-III ступенів Національного еколого-натуралістичного центру Міністерства освіти і науки України переможців Всеукраїнського конкурсу науково-методичних розробок та віртуальних ресурсів з еколого-натуралістичного напрямку позашкільної освіти хіміко-біологічного профілю (далі – конкурс) за списком згідно з додатками 1-3.

2. Поповнити банк даних науково-методичних розробок та віртуальних ресурсів з еколого-натуралістичного напрямку позашкільної освіти хіміко-біологічного профілю.

3. Сприяти проведенню Всеукраїнського конкурсу науково-методичних розробок та віртуальних ресурсів з еколого-натуралістичного напрямку позашкільної освіти хіміко-біологічного профілю у 2018 році.

Додатки на 12 сторінках.

Адміністрація Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді висловлює щире подяку керівникам обласних державних департаментів освіти і науки, інститутів післядипломної педагогічної освіти, керівникам закладів загальної середньої та позашкільної освіти за організацію та проведення Конкурсу.

Директор НЕНЦ
доктор педагогічних наук,
професор

В. В. Вербицький

Список переможців Всеукраїнського конкурсу науково-методичних розробок та віртуальних ресурсів з еколого-натуралістичного напрямку позашкільної освіти хіміко-біологічного профілю для нагородження дипломами НЕНЦ МОН України I ступеня

1. Авторський колектив: Мазун Юлія Михайлівна – керівник гуртка-методист Станції юних натуралістів м. Білої Церкви Київської області; Черниш Наталія Анатоліївна – керівник гуртка-методист Станції юних натуралістів м. Білої Церкви Київської області
Тема: «STEM-освіта: екологічний аспект (навчально-методичне забезпечення)»;
2. Кулібаба Тетяна Антонівна – педагог Ставищенського районного центру дитячої та юнацької творчості Ставищенської районної ради Київської області
Тема: «Соломоплетіння як засіб відродження народних традицій»;
3. Авторський колектив: Соловійова Ірина Василівна – керівник гуртка Комунального закладу Київської обласної ради «Центр творчості дітей та юнацтва Київщини»; Присяжнюк Наталія Михайлівна – доцент кафедри іхтіології та зоології екологічного факультету Білоцерківського національного аграрного університету, кандидат ветеринарних наук; Гриневич Наталія Євгеніївна – завідувач кафедри іхтіології та зоології екологічного факультету Білоцерківського національного аграрного університету, кандидат ветеринарних наук; Куновський Юрій Володимирович – асистент кафедри іхтіології та зоології екологічного факультету Білоцерківського національного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук; Михальський Олег Ральфович – старший викладач кафедри іхтіології та зоології екологічного факультету Білоцерківського національного аграрного університету; Парасюк Руслана Йосипівна – учитель географії Білоцерківської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 22 Білоцерківської міської ради Київської області
Тема: «Еколого-біологічні особливості окремих об'єктів декоративної аквакультури»;
4. Ваховська Ніна Олександрівна – методист, керівник гуртків Центру позашкільної освіти імені О. Разумкова м. Бердичева Житомирської області
Тема: «Впровадження польової практики в освітній процес закладів позашкільної освіти – важлива складова профільного навчання дітей»;
5. Буднік Світлана Василівна – кандидат педагогічних наук, асистент кафедри теорії і методики природничо-математичних дисциплін початкової освіти Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки
Тема: «Акваріуміст-початківець»;
6. Гнибіда Анна Сергіївна – методист Донецького обласного еколого-натуралістичного центру
Тема: «Малі річки» у водопостачанні Донеччини»;
7. Лебедева Тамара Андріївна – завідувача методичним відділом

- Миколаївської міської станції юних натуралістів
Тема: «Екскурсія в природу як складова екологічних проектів»;
8. Борсук Наталія Петрівна – керівник гуртків комунального закладу «Міський центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді Луцької міської ради» Волинської області
Тема: «Небесна сотня. Герої не вмирають»;
9. Авторський колектив: Василюк Тетяна Анатоліївна – керівник гуртка-методист Станції юних натуралістів м. Білої Церкви Київської області; Мазун Юлія Михайлівна – керівник гуртка-методист Станції юних натуралістів м. Білої Церкви Київської області
Тема: «Практико-орієнтований проект «У сузір'ї стати Зіркою»;
10. Бойко Олеся Олександрівна – учитель музики і художньої культури спеціалізованої загальноосвітньої школи з поглибленим вивченням окремих предметів та курсів I-III ступенів № 17 м. Бердичева Житомирської області
Тема: «Розвиток творчості і активності учнів через використання ігрової діяльності на уроках музичного мистецтва»;
11. Тещинська Вікторія Миколаївна – учитель початкових класів Петрівського навчально-виховного комплексу Покровської районної ради Донецької області
Тема: «Розробка сценарію свята з напрямку «Календарно-хліборобські обряди та свята українського народу осіннього циклу»;
12. Леконцева Ніна Федорівна – заступник директора з навчально-виховної роботи Миколаївської міської станції юних натуралістів
Тема: «Подорож у світ права» – проект міської станції юних натуралістів м. Миколаєва»;
13. Пугач Оксана Митрофанівна – учитель біології Носівського навчально-виховного комплексу «Загальноосвітній навчальний заклад – дошкільний навчальний заклад» I-III ступенів № 3 Носівської міської ради Чернігівської області
Тема: «Сценарій виховного заходу для учнів 5-8 класів «Природа-матінка чарує, зміцнює, лікує»;
14. Бабак Валентина Миколаївна – учитель біології Орлівського навчально-виховного комплексу «Загальноосвітня школа I-III ступенів – дошкільний навчальний заклад «Бджілка» Новгород-Сіверської районної ради Чернігівської області
Тема: «Тиждень біології»;
15. Шехтер Лілія Миколаївна, завідувач організаційно-масового відділу, керівник гуртків-методист комунального закладу «Станція юних натуралістів» Рівненської обласної ради
Тема: «Збірка сценаріїв конкурсно-розважальних програм на природоохоронну тематику»;
16. Чайка Тетяна Василівна – методист Полтавського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді
Тема: «Методичний посібник «Особливості спілкування вихованців у молодшому та старшому підлітковому віці»;
17. Мокляк Аліна Олексіївна – керівник гуртка «Фітодизайн з основами художньої майстерності» Полтавського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді
Тема: «Методична розробка на тему: «Виготовлення осінніх букетів та композицій»;

18. Камзюл Віта Степанівна – керівник гуртка «Екологічна варта» Сарненського районного будинку дітей і молоді Рівненської області
Тема: «Екологічне виховання в позашкільному закладі»;
19. Ліннік Ірина Сергіївна – керівник гуртків позашкільного комунального навчального закладу «Центр дитячої та юнацької творчості» Бережанської міської ради Тернопільської області
Тема: «Лікарські рослини – турбота природи»;
20. Гаврилюк Іванна Анатоліївна – керівник гуртка-методист Вінницької обласної станції юних натуралістів
Тема: «Методична розробка практичного заняття для дітей дошкільного віку на тему: «Проведення дослідів «Часникова плантація»»;
21. Ніколаєнко Андрій Олексійович – керівник ТО «Англійська мова» школи іноземної мови комунального позашкільного навчального закладу «Центр дитячої та юнацької творчості» Білопільської районної ради Сумської області
Тема: «English дошкільнятам – сучасне викладання (збірка методичних матеріалів з досвіду роботи)»;
22. Жовтоножук Любов Яківна – методист вищої категорії Вінницької обласної станції юних натуралістів
Тема: «Навчальна програма з позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку «Присадибне господарство»»;
23. Авторський колектив: Жидких Марина Петрівна – керівник гуртків Донського еколого-натуралістичного центру Волноваської районної державної адміністрації Донецької області; Ходачок Олена Володимирівна – керівник гуртків Донського еколого-натуралістичного центру Волноваської районної державної адміністрації Донецької області; Узун Анна Василівна – керівник гуртків, практичний психолог Донського еколого-натуралістичного центру Волноваської районної державної адміністрації Донецької області
Тема: «Навчальні програми з позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку творчого об'єднання «Дитяча природнича академія «Розвивайко»»;
24. Димашевська Христина Богданівна – керівник гуртків позашкільного комунального навчального закладу «Центр дитячої та юнацької творчості» Бережанської міської ради Тернопільської області
Тема: «Навчальна програма з позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку «Екологічна стилістика»»;
25. Луцишин Світлана Михайлівна – керівник гуртків комунального закладу «Станція юних натуралістів» Рівненської обласної ради
Тема: «Організація науково-дослідницької роботи – один із способів розвитку творчих здібностей школярів на заняттях гуртків природничого профілю»;
26. Григор'єв Денис Валентинович – завідувач відділу біології та екології комунального закладу освіти «Обласний еколого-натуралістичний центр дітей та учнівської молоді» Дніпропетровської обласної ради
Тема: «Еколого-натуралістичний вісник Придніпров'я «Обласні масові заходи природоохоронного спрямування (методичні поради для участі)» (випуск 27)»;
27. Косило Любов Степанівна – керівник гуртків Івано-Франківського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді

- Тема:** «Екологічне виховання школярів засобами краєзнавства (легенди, повір'я, приказки)»;
28. Жабицька Анжела Геннадіївна, завідувача організаційно-масовим відділом КЗ «Запорізький обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді»
Тема: «Шкідники зерна і зернопродуктів та їх господарське значення»;
29. Авторський колектив: Басараба Альона Вікторівна – учитель біології Новоселицької гімназії Чернівецької області; Ковдриш Аліна Михайлівна – учитель математики Новоселицької гімназії Чернівецької області
Тема: «Жива математика» – захоплюючі завдання для розвитку дитини»;
30. Педагогічний колектив Сторожинецького центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді Чернівецької області
Тема: «Збірка методичних розробок занять еколекторію «Природа – наш дім»;
31. Степанятова Альона Михайлівна – керівник гуртка «Юні екологи» Сокирянського районного Центру творчості дітей та юнацтва Чернівецької області
Тема: «Сценарії масових заходів для гуртківців еколого-натуралістичного напрямку позашкільних закладів»;
32. Кухарчук Петро Михайлович – професор кафедри суспільно-гуманітарних дисциплін Комунального закладу «Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Житомирської обласної ради, кандидат наук з державного управління
Тема: «Ляльковий театр як засіб реалізації компетентнісного підходу до вивчення англійської мови в позаурочній діяльності»;
33. Члек Олена Олександрівна – керівник гуртків Житомирського обласного центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді Житомирської обласної ради
Тема: «Використання інтерактивних форм і методів навчання на заняттях гуртка «Біологія людини»;
34. Кухарчук Петро Михайлович – професор кафедри суспільно-гуманітарних дисциплін Комунального закладу «Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Житомирської обласної ради, кандидат наук з державного управління
Тема: «Розвиток творчості і активності учнів через використання ігрової діяльності на уроках музичного мистецтва».

Список переможців Всеукраїнського конкурсу науково-методичних розробок та віртуальних ресурсів з еколого-натуралістичного напрямку позашкільної освіти хіміко-біологічного профілю для нагородження дипломами НЕНЦ МОН України II ступеня

1. Чумак Ірина Миколаївна – керівник гуртка Шепетівського міського центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді Хмельницької області
Тема: «Методичний комплект до програми гуртка «Цікавий тераріум»;
2. Товкун Ніна Іванівна – директор Будинку художньої творчості дітей, юнацтва та молоді міста Переяслава-Хмельницького Київської області
Тема: «Формування екологічної культури вихованців позашкільних навчальних закладів»;
3. Філюк Олена Володимирівна – заступник директора з навчально-виховної роботи Шепетівського міського центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді Хмельницької області
Тема: «Організація роботи з безпеки життєдіяльності в позашкільному навчальному закладі»;
4. Голяк Тетяна Петрівна – педагог Іванківського районного центру дитячої та юнацької творчості Київської області
Тема: «Впровадження здоров'язберігаючих технологій в закладі позашкільної освіти»;
5. Гуменюк Олена Віталіївна – методист Донецького обласного еколого-натуралістичного центру
Тема: «Методичний збірник екологічних ігор для організації дозвілля у позашкільних навчальних закладах «Назустріч природі»;
6. Березецька Олена Олексіївна – керівник гуртків Миколаївської міської станції юних натуралістів
Тема: «Збірник конспектів занять з розділу «Графічна та мультимедійна інформація (графічний редактор Adobe PhotoShop)»;
7. Ширшонкова Оксана Володимирівна – методист комунального закладу Сумської міської ради «Сумський міський центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді»
Тема: «Фото-квест «Таємниці рідної землі»;
8. Глуценко Олена Іванівна – педагог Станції юних натуралістів м. Білої Церкви Київської області
Тема: «Екологічний ерудиціон»;
9. Гавриленко Ганна Вікторівна – керівник гуртка Лозівської станції юних натуралістів Лозівської міської ради Харківської області
Тема: «Казковий дивосвіт природи»;
10. Яценко Іванна Сергіївна – методист, керівник гуртків Центру позашкільної освіти м. Коростеня Житомирської області
Тема: «Хімія навколишнього середовища»;
11. Манійчук Тетяна Леонідівна – керівник гуртка Шепетівського міського центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді Хмельницької області
Тема: «Навчальна програма з позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку «Екологія і фен-шуй»;

12. Коленчук Олена Іванівна – керівник гуртка «Плетіння з верби» Шепетівського міського центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді Хмельницької області
Тема: «Методичні рекомендації щодо проведення занять гуртків за навчальною програмою «Плетіння з верби»;
13. Лускало Олена Анатоліївна – керівник гуртка еколого-натуралістичного спрямування «Цікава ботаніка» Вінницької обласної станції юних натуралістів
Тема: «Інтелектуальна гра «Пізнавальний диліжанс: «Геральдика країн»;
14. Терентій Таміла Дмитрівна – завідувача відділом комунального позашкільного навчального закладу «Центр дитячої та юнацької творчості» Білопільської районної ради Сумської області
Тема: «Районний соціально-екологічний проект «Земля – наш спільний дім, іншої немає і бути не може»;
15. Глущенко Оксана Іванівна – завідувача відділом комунального позашкільного навчального закладу «Центр дитячої та юнацької творчості» Білопільської районної ради Сумської області
Тема: «Збірка сценаріїв масових заходів «Дивовижний світ птахів»;
16. Терентій Таміла Дмитрівна – завідувача відділом комунального позашкільного навчального закладу «Центр дитячої та юнацької творчості» Білопільської районної ради Сумської області
Тема: «Соціально-екологічний проект «Життя малих річок (водних ресурсів) – майбутнє покоління»;
17. Терентій Таміла Дмитрівна – завідувача відділом комунального позашкільного навчального закладу «Центр дитячої та юнацької творчості» Білопільської районної ради Сумської області.
Тема: «Формуємо особистість разом»;
18. Авторський колектив: Васлуйан Ольга Анатоліївна – педагог-організатор, класний керівник Павлівської ЗОШ І-ІІІ ступенів Арцизького району Одеської області; Вєтохіна Марина Валеріївна – практичний психолог, класний керівник Павлівської ЗОШ І-ІІІ ступенів Арцизького району Одеської області
Тема: «Я – маленька часточка природи»;
19. Жидких Марина Петрівна – керівник гуртків Донського еколого-натуралістичного центру Волноваської районної державної адміністрації Донецької області
Тема: «Інтелектуальний біомарафон (масовий еколого-натуралістичний виховний захід для середнього шкільного віку)»;
20. Узун Анна Василівна – практичний психолог Донського еколого-натуралістичного центру Волноваської районної державної адміністрації Донецької області
Тема: «Модель психолого-педагогічного супроводу розвитку творчих здібностей дитини в позашкільному закладі еколого-натуралістичного спрямування»;
21. Охінько Анна Олександрівна – керівник гуртка Кременчуцького еколого-натуралістичного центру учнівської молоді Полтавської області
Тема: «Свято зимуючих птахів»;
22. Бугайова Галина Володимирівна – керівник гуртка Кременчуцького еколого-натуралістичного центру учнівської молоді Полтавської області
Тема: «Виховний захід на тему: «А вже весна, а вже красна!»;
23. Мокляк Аліна Олексіївна – завідувач відділу екології та охорони природи Полтавського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді
Тема: «Сценарій проведення екологічного брейн-рингу «Розумники та

розумниці»;

24. Седіна Альона Анатоліївна – керівник гуртка «Квіти навколо нас» Вінницької обласної станції юних натуралістів
Тема: «Розробка заняття: «Загальна характеристика кімнатних рослин. Мандрівка з кімнатними рослинами»;
25. Ліваковська Лариса Михайлівна – керівник гуртка «Ошибана» Вінницької обласної станції юних натуралістів.
Тема: «Розробка заняття: «Квітка – вінець творіння»;
26. Роскола Ніна Федорівна – керівник гуртка Комунальної установи «Центр дитячої та юнацької творчості» Подільської міської ради Одеської області
Тема: «Екологічна читанка «Зелені друзі рідного краю»;
27. Жидких Марина Петрівна – керівник гуртків Донського еколого-натуралістичного центру Волноваської районної державної адміністрації Донецької області
Тема: «Розвиток інтелектуальних здібностей дітей під час участі у еколого-натуралістичних заходах»;
28. Дулій Валентина Олександрівна – завідувач відділу філії Полтавського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді
Тема: «Методичні рекомендації «Формування екологічної свідомості та культури в умовах позашкільного навчального закладу»;
29. Марченко Оксана Вікторівна – керівник гуртка «Барви природи» Полтавського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді
Тема: «Методична розробка: «Писанкарство як вид декоративно-ужиткового мистецтва»;
30. Пінчук Лариса Петрівна – методист комунального позашкільного навчального заклад Білопільської районної ради «Центр дитячої та юнацької творчості» Сумської області
Тема: «Навчально-виховна програма з позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку «Зелений спецназ»;
31. Пінчук Лариса Петрівна – методист комунального позашкільного навчального закладу Білопільської районної ради «Центр дитячої та юнацької творчості» Сумської області
Тема: «Навчально-виховна програма з позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку «Зелена архітектура та ландшафтний дизайн»;
32. Ключник Юлія Іванівна – керівник гуртка комунального позашкільного навчального закладу «Центр дитячої та юнацької творчості» Білопільської районної ради Сумської області
Тема: «Наскрізна програма «Біологізація навчально-виховного процесу через спілкування вихованців з природою»;
33. Авторський колектив: Дем'янюк Анна Геннадіївна – керівник гуртків комунального закладу «Станція юних натуралістів» Рівненської обласної ради; Редько Тетяна Віталіївна – керівників гуртків комунального закладу «Станція юних натуралістів» Рівненської обласної ради
Тема: «Навчальна програма з позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку «Художнє плетіння»;
34. Іващенко Людмила Володимирівна – методист Васильківської міської Станції юних натуралістів Київської області
Тема: Навчальна програма з позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку «Природа крізь призму англійської мови»;
35. Кузнецов Роман Ігорович – керівник гуртків Надвірнянського районного еколого-натуралістичного центру для дітей та юнацтва Івано-Франківської

обласної ради

Тема: «Навчально-методичний посібник з організації науково-дослідницької роботи «Дослідницька діяльність в учнівських лісництвах»;

36. Дендюк Наталія Іванівна – методист КЗ Львівської обласної ради «Львівський обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді»

Тема: «Екологічна гра-вікторина «Знавці природи»;

37. Мартищенко Валентина Андріївна – керівник гуртка комунальної установи «Приморський Центр дитячої та юнацької творчості» Приморської міської ради Приморського району Запорізької області

Тема: «Екологічний турнір»;

38. Івченко Наталія Дмитрівна – керівник гуртка «Юні екологи» КЗ «Запорізький обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді» ЗОР, учитель біології КЗ «Бурчацька ЗОШ I-III ступенів» Михайлівської районної ради Запорізької області

Тема: «Формування екологічної культури учнів в умовах сільської школи (методичні рекомендації з досвіду роботи)»;

39. Авторський колектив: Гаврилюк Антоніна Іванівна – директор комунального закладу «Дитячий екологічний центр» Кам'янської міської ради Дніпропетровської області; Листопадський Михайло Анатолійович – керівник гуртка комунального закладу «Дитячий екологічний центр» Кам'янської міської ради Дніпропетровської області

Тема: «Наукові дослідження в природі: зима»;

40. Калініченко Світлана Григорівна – керівник гуртка «Юні рослинники» комунального навчального закладу «Центр позашкільної освіти» Вербківської сільської ради Дніпропетровської області

Тема: «Загадки, вікторини, екологічні ігри, скарбниці народних знань на заняттях гуртків екологічного напрямку»;

41. Авторський колектив: Кузьмінська Валентина Василівна – педагог Чернівецького обласного центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді; Хлус Лариса Миколаївна – доцент, кандидат біологічних наук, педагог Чернівецького обласного центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді

Тема: «Людина і довкілля»;

42. Мартиненко Наталія Євстафіївна – керівник гуртків Волинського еколого-натуралістичного центру

Тема: «Програма гуртка «Природа крізь призму англійської мови»;

43. Цибульська Ірина Федорівна – методист Ківерцівського районного центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді Волинської області

Тема: «Екологічний квест як засіб пізнання навколишнього світу»;

44. Петрушко Світлана Олексіївна – методист Заставнівського еколого-натуралістичного центру дітей та юнацтва Чернівецької області

Тема: «Година первоцвітів»;

45. Мамука Наталя Василівна – директор Великоновосілківської районної станції юних натуралістів Донецької області

Тема: «Біологічні особливості риб місцевих водойм».

46. Валікова Олександра Віталіївна – педагог комунального закладу «Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді» Херсонської обласної ради

Тема: «Екскурсія по навчально-дослідній земельній ділянці КЗ «ЦЕНТУМ» ХОР».

Список переможців Всеукраїнського конкурсу науково-методичних розробок та віртуальних ресурсів з еколого-натуралістичного напрямку позашкільної освіти хіміко-біологічного профілю для нагородження дипломами НЕНЦ МОН України III ступеня

1. Авторський колектив: Коленчук Олена Іванівна – педагог Шепетівського міського центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді Хмельницької області; Семенишина Ганна Валентинівна – педагог Шепетівського міського центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді Хмельницької області
Тема: «На допомогу керівникам гуртків (сценарії свят та виховних заходів)»;
2. Вовк Ірина Володимирівна – методист з науково-методичної роботи, керівник еколого-біологічної секції «Юний науковець» Білоцерківського районного будинку дитячої та юнацької творчості Київської області
Тема: «Вивчення гідрологічної характеристики малих річок»;
3. Лещенко Ірина Анатоліївна – заступник директора з НВР Донецького обласного еколого-натуралістичного центру
Тема: «Впровадження педагогічних освітніх технологій для формування екологічної компетентності»;
4. Козловська Людмила Анатоліївна – керівник гуртка «Пішохідний туризм» Енергодарського центру туризму, краєзнавства та спорту Енергодарської міської ради Запорізької області
Тема: «Гідрологічні дослідження під час занять в гуртках еколого-натуралістичного профілю»;
5. Бур'ян Олена Миколаївна – завідувач відділу екології та краєзнавства комунального закладу Сумської міської ради «Сумський міський центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді»
Тема: «Світ навколо нас» (сценарний план проведення заходу, присвяченого Всесвітньому Дню охорони навколишнього природного середовища 5 червня)»;
6. Чернявська Ольга Сергіївна – практичний психолог КЗ ТРР «Таращанський районний центр творчості дітей та юнацтва «Веселка» Київської області
Тема: «Еколого-психологічний проект «Флоротерапія»»;
7. Лавренюк Алла Вікторівна – керівник гуртка Києво-Святошинського районного центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді
Тема: «Авторська освітня програма гуртка «Екодизайн»»;
8. Марченко Юлія Володимирівна – методист комунального закладу Сумської обласної ради «Обласний центр позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю»
Тема: «Навчальна програма з позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку «Екологічна просвіта»»;
9. Шмата Наталя Володимирівна – завідувача організаційно-масовим відділом Миколаївської міської станції юних натуралістів
Тема: «Збірка авторських сценаріїв фольклорно-екологічної агітбригади «Юннатівська варта»»;

10. Павлюченко Олег Борисович – методист біологічного відділу комунального закладу Сумської міської ради «Сумський міський центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді»
Тема: «Дивовижний світ тварин»;
11. Виниченко Алла Михайлівна – керівник екологічного гуртка Куликівського районного центру позашкільної освіти Куликівської районної державної адміністрації Чернігівської області
Тема: «Матеріали на Всеукраїнський конкурс науково-методичних розробок та віртуальних ресурсів з еколого-натуралістичного напрямку позашкільної освіти»;
12. Халіна Наталія Олексіївна – учитель екології та біології Носівського навчально-виховного комплексу «Загальноосвітній навчальний заклад – дошкільний навчальний заклад» I-III ступенів № 3 Носівської міської ради Чернігівської області
Тема: «Методичні матеріали щодо змістовності екологічної освіти та виховання»;
13. Матюк Валентина Василівна – учитель біології Смяцької ЗОШ I-III ступенів Новгород-Сіверської районної ради Чернігівської області
Тема: «Методичні рекомендації на допомогу вчителю біології з організації науково-дослідницької роботи (на прикладі проведення моніторингу стану популяцій рідкісних видів рослин на території Деснянського біосферного резервату)»;
14. Самойленко Ірина Володимирівна – керівник гуртка-методист Комунального позашкільного навчального закладу «Одеський еколого-натуралістичний центр «Афаліна»
Тема: «Освітній проект «Енергетичний обмін. Катаболізм»;
15. Ходачок Олена Володимирівна – керівник гуртків Донського еколого-натуралістичного центру Волноваської районної державної адміністрації Донецької області
Тема: «Сценарій екологічної агітбригади «Екопульс» Донського еколого-натуралістичного центру «Земля – наш спільний дім»;
16. Марощук Наталя Володимирівна – керівник гуртків Донського еколого-натуралістичного центру Волноваської районної державної адміністрації Донецької області
Тема: «Кожного ялинка чарує, хай же кожен її шанує»;
17. Мотренко Тетяна Володимирівна – завідувач організаційно-масового відділу Кременчуцького еколого-натуралістичного центру учнівської молоді Полтавської області
Тема: «Виховна година «22 квітня – Всесвітній День Землі»;
18. Педагогічний колектив Житомирського обласного центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді
Тема: «Методичні рекомендації та навчальний посібник»;
19. Авторський колектив: Шубович Лілія Анатоліївна – методист Житомирського обласного центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді; Денисюк Іван Васильович – керівник гуртка Житомирського обласного центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді; Бабич Катерина Михайлівна – студентка Житомирського державного університету імені І. Франка
Тема: «Система інноваційних підходів в діяльності школи акваріумістики Житомирського обласного центру еколого-натуралістичної творчості

учнівської молоді»;

20. Шубович Лілія Анатоліївна – методист інструктивно-методичного відділу Житомирського обласного центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді Житомирської обласної ради
Тема: «Формування дослідницьких компетенцій у молодших школярів (в рамках участі у всеукраїнському конкурсі дослідницько-експериментальних робіт «Юний дослідник»»);
21. Мотренко Тетяна Володимирівна – завідувач організаційно-масового відділу Кременчуцького еколого-натуралістичного центру учнівської молоді Полтавської області
Тема: «Свято осені»;
22. Гайдар Ірина Семенівна – керівник гуртків Полтавського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді
Тема: «Птахи весну несуть на крилах» (сценарії свята зустрічі птахів»);
23. Терентій Таміла Дмитрівна – завідувача відділом комунального позашкільного навчального закладу «Центр дитячої та юнацької творчості» Білопільської районної ради Сумської області
Тема: «Формування навичок здорового способу життя» (методичні рекомендації для педагогів і батьків);
24. Терентій Таміла Дмитрівна – завідувача відділом комунального позашкільного навчального закладу «Центр дитячої та юнацької творчості» Білопільської районної ради Сумської області
Тема: «Використання методики В. Сухомлинського в сучасному освітньому процесі школи раннього творчого розвитку особистості «Малютко» (методичний посібник»);
25. Ромашко Раїса Ярославівна – керівник гуртків комунального закладу «Станція юних натуралістів» Рівненської обласної ради
Тема: «Використання інтерактивних методів на гуртку «Рослини – символи України»;
26. Авторський колектив: Гевко Галина Ярославівна – керівник гуртків Тернопільського обласного центру еколого-натуралістичної творчості; Батюх Наталя Григорівна – керівник гуртків Тернопільського обласного центру еколого-натуралістичної творчості
Тема: «Виховні заходи. Національно-патріотичне виховання»;
27. Авторський колектив: Герц Іван Іванович – директор Тернопільського обласного центру еколого-натуралістичної творчості; Кухарська Тетяна Анатоліївна – заступник директора з навчальної роботи Тернопільського обласного центру еколого-натуралістичної творчості; Каменярська Лілія Ростиславівна – завідувач методичного відділу Тернопільського обласного центру еколого-натуралістичної творчості; Шум'як Наталя Романівна – керівник гуртків Тернопільського обласного центру еколого-натуралістичної творчості
Тема: «Робочий зошит учасника Всеукраїнського експедиційно-польового збору команд юних екологів»;
28. Немченко Ганна Олексіївна – керівник гуртка Будинку дитячої та юнацької творчості «Центр розвитку дітей та молоді» відділу освіти виконавчого комітету Бердянської міської ради Запорізької області
Тема: «Навчальна програма «Юні екологи-краєзнавці»;
29. Зайцева Ірина Олексіївна – доктор біологічних наук, професор Дніпропетровського національного університету імені О. Гончара, керівник

гуртка КЗО «Обласний еколого-натуралістичний центр дітей та учнівської молоді» Дніпропетровської обласної ради

Тема: «Еколого-натуралістичний вісник Придніпров'я «Методичні рекомендації з озеленення території шкільних та позашкільних освітніх закладів Дніпропетровської області» (випуск 24)»;

30. Опришко Ліліана Юріївна – педагог Стрийської міської станції юних натуралістів Львівської області

Тема: «Методичний посібник «Від екології довілля до екології душі»;

31. Кошіль Марія Іванівна – заступник директора КЗ Львівської обласної ради «Львівський обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді»

Тема: «Конспект заняття на тему: «Місце фауни в українському фольклорі»;

32. Ткачук Яна Володимирівна – методист Кіцманського районного Будинку дитячої творчості Чернівецької області

Тема: «Світ природи з елементами англійської»;

33. Катан Наталія Валеріївна – завідувач природничо-екологічним відділом, керівник гуртка Міського центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді Чернівецької міської ради

Тема: «Авторська програма «Планета «Еко»»;

34. Захарова Наталя Михайлівна – методист Донецького обласного еколого-натуралістичного центру

Тема: «Конспект заняття «Японія – країна сонця, що сходить» (в межах відзначення в загальноосвітніх закладах Донецької області у 2017 році Року Японії в Україні)»;

35. М'ягка Наталія Дмитрівна – керівник гуртка «Юні орнітологи», керівник гуртка-методист Васильківської міської Станції юних натуралістів Київської області

Тема: ««Віртуальна екскурсія «Пташині гнізда – шедеври природної архітектури»»».